

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi uțea Nr. 2

Articoli și corespun-
dente pentru pu-
blicare se trimit re-
dacțiunei.

Concure, inserțiuni
precum și taxele de
abonament se trimit
administrațiunei ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

„Victoria“

Duminecă în 6/19 martie, și-a ținut institu-
tul de credit și economii »Victoria« adunarea
generală.

A fost o zi de sărbătoare a muncii cinstite.

S'a întemeiat la anul 1887 cu un capital
social de 200.000 coroane. La anul 1893 s'a făcut
o nouă emisiune prin care capitalul s'a urcat
la 600.000 coroane, treptat apoi la anul 1905
s'a făcut emisiunea prin care a ajuns capitalul
social la 1,200.000 coroane. Adunarea generală
de Duminecă a enunțat o nouă emisiune de
1,200.000 coroane, plus fuzionarea institutului de
credit și economii »Lunca« cu un capital social
de 100.000 coroane, prin ce Victoria ajunge la
un capital social de 2,500.000 coroane și cu
fondurile sale de rezervă a ajuns la un capital
propriu de patru milioane și jumătate coroane.

Pe lângă aceasta a creat trei filiale în cele
mai puternice centre provinciale, dela noi, în
Chișineu, Șiria și Boroșineu, ca totatătea jitnițe
economice pentru popor.

Toate acestea s'au făcut prin hărnicia și
cinstea celor ce au stat în fruntea institutului, căci
munca lor cinstită a deschis porțile încrederii
în jos la publicul care depune și scoate bani din
institut și în sus la isvoarele financiare de unde
vine rescomptul.

Accionarii s'au adunat în număr cum nu s'a
mai pomenit nici la o bancă. Peste o sută de
actionari reprezentând peste trei mii de acții.
Întră actionarii de toate categoriile sociale să
remarchează în deosebi participarea mare a acțio-
narilor țărani cari sunt mai mult pătrunși de
binefacerile ce le revarsă acest institut asupra
poporului nostru.

Mulțimea aceasta a acționarilor a onorat
toate propunerile direcțiunei cu unanima primire
a lor și cu viua expresiune a încrederii, despre
care s'a luat act la protocol precum că s'au făcut și
alegerile în unanimitate. În aceasta bună înțelegere
ce a stăpânit în totdeauna direcțiunea și adunarea
generală a »Victoriei« a zăcut puterea ei de des-
voltare. Unanimitatea cu care adunarea generală

a luat hotărârile sale este chizeșia viitorului ei
de aur.

Unul dintre acționarii țărani, bătrânul Todor
Mogoș din Covăsiș a zugrăvit la masa comună
ce a urmat adunarea generală, ce însemnătate
are »Victoria« pentru țărani. Eram în mâna uzu-
rarilor zise badea Todor Mogoș, cari ne aruncau
gujba datoriei în grumaz prin cameșile lor grele
și ne socoteau la dubă când ei voiau. Așa s'a
pierdut o mulțime de averi țărănești. Astăzi numai
e așa. În neajunsurile noastre venim la »Victoria«
de unde căpătăm bani cu camătă cinstită și po-
vețe economice. Așa am scăpat prin »Victoria«
de plaga cămătarilor și ne sporim averile cuaju-
torul ei și al lui Dumnezeu.

Iată ce atrage pe țărani la »Victoria«, la care
privesc ca la o instituțiune de binefacere.

Dar dacă ar vorbi așa și preoții și învățătorii
nostri cari sunt contopiți cu »Victoria«, căci ei sunt
reprezentanții ei. Ei știu mai bine de schimbarea
cea mare ce a făcut-o »Victoria« în sporirea
averilor românești și bisericesti.

Industria și comerțul ce a început să se
inciripeze la noi tot din finanțarea »Victoriei« își
are începutul și viitorul ei.

Și cifra de 12.000 coroane votare și estimp
pentru scopuri culturale mărturisește, că pe lângă
ajutorarea particularilor mai au parte de dobân-
zile institutului și instituțiunile noastre culturale.

Pe lângă aceste, patruzeci de funcționari
sporesc societatea intelectualilor nostri, cari cresc
familii românești și contribuie la toate instituți-
unile bisericesti culturale prin obolul lor.

Acum sunt 24 ani când s'a întemeiat »Vic-
toria«. Cu sfială au gândit întemeietorii ei la aceea
că se va putea adună capitalul de 200.000 co-
roane. Faptele însă au dovedit, că nu suntem noi
atât de săraci, pentrucă deși avem puțini oameni
de bani gata, cum sunt micii nostri capitaliști,
dar suntem mulți și mulțimea aceasta dacă se
adună face mare capital. Mulțimea aceasta este
capitalul nostru și aici cași pe toate terenele.

Cunoașterea aceasta a puterii noastre nu-
merice a dat direcțiunei curajul ca cu o emisie
nouă să-și dublice capitalul de acții. Sperăm că
mulțimea aceasta va înțelege rostul noiei emisiuni.

Pentru că despre ce este vorba? Depunerile, »Victoriei« s'au urcat la 12,000.000 coroane și creditele lumii financiare și-au deschis porțile pentru Victoria. La infinit însă nu pot merge nici deponenții nici băncile mari cu creditele lor, ci cer și ele garanție în proporția urcării depunerilor și a rescomptului. Din aceste considerații a trebuit să se urce capitalul social și fondul de rezervă prin o nouă emisiune.

Numai așa va putea satisface »Victoria« re- cerințelor tot mai mari a poporului, care are lipsă de credit în întreprinderile sale economice tot mai estinse.

De întărirea »Victoriei« este legată și întărirea economică a poporului nostru din aceste părți. Dreptaceea să nu lipsească nimeni dela datoria lui națională de a sprijini noua emisiune a »Victoriei.« Mai ales preoțimea și învățătorimea legată de acest institut dela întemeierea lui este chemată a conlucra la întărirea acestei cetăți economice, pe care mâni binecuvânte au întemeiat-o și întărit tocmai acolo unde e mai mare lipsa de ea, în Arad.

Împlinim o datorie de onoare când relevăm importanța acestui institut pentru noi.

* * *

Raportul direcțiunii ne înfățișează următorul tablou a anului de gestiune 1910: 11,565.453.28 arătând o creștere față de anul trecut de Cor. 2,666.137.25.

2. **Escontul** se cifrează cu cor. 14096713.15 arătând asemenea o creștere de cor. 2,818.067.64.

3. **Imprumuturile ipotecare** s'au urcat la cor. 2,036.190 — având de înregistrat o creștere de cor. 713.431 —

4. **Imprumuturi de cont curent** s'au acordat în sumă de cor. 380,288.65' adică cu cor. 145,609.65 mai mult, decât anul trecut.

5. **Lombardul**, de asemenea s'a urcat față de anul trecut cu cor. 15.852, la suma de cor. 52.302.

6. **Circulațiunea generală** în anul 1910 atinge uriașa sumă de **C. 297,135.097.13.**

Aflăm totodată, că cele două filiale ale »Victoriei« prosperează peste așteptări și că și-au câștigat clientelă sigură și solidă, atât cea din Chișineu, cât și cea din Șiria, înființată numai în Septembrie 1910.

Atât din datele cuprinse în raportul Direcțiunii cât și după o fugitivă privire peste C^o Bilanțului, cercetătorul expert se convinge îndată despre soliditatea afacerilor institutului și mobilitatea capitalului investit. Îndeosebi Bilanțul, ni-se prezintă cât se poate de real și armonios.

Imediat după cetirea raportului Direcțiunii cetește dl *Sava Raicu* raportul comitetului de supraveghere, care după ce raportează despre activitatea sa, confirmă și aprobă raportul Direcțiunii.

Adunarea generală asemenea primește raportul și dă desărcinarea cuvenită atât Direcțiunii cât și Comitetului de supraveghere.

Adunarea generală primește propunerea Direcțiunii și referitor la împărțirea profitului curat, hotărând în următorul mod:

1. Dividenda anului 1910 cor. 120.000. 2. Fondului de rezervă special Cor. 35.667.30. 3. Dotarea fondului de penziuni cu Cor. 15000 4. Tantieme: direcțiunii, directorului executiv, comitetului de supraveghere și funcționarilor Cor. 33.883.95. 5. Iar pentru scopurile filantropice și culturale se dau Cor. 12.000. Restul de tranziune în contul profitului anului 1911.

La propunerea și pe baza proiectului prezentat de Direcțiune se decretează cu unanimitatea voturilor urcarea capitalului de acții printr'o nouă emisiune de acții în valoare nominală de Cor. 1,200.000 împărțită în 6000 acții à nominal Cor. 200.

Aceste acții nouă li-se oferă cu drept de prioritatea acționarilor vechi pe lângă cursul de Cor. 300 pr. bucată, iar restul acțiilor neoptate, precum și acțiunile ce ar voi acționarii vechi să le cumpere peste numărul de opțiuni, de care dispun se vând cu cursul de Cor. 400 pr. bucată. Terminul de opțiune e dela 15 april — 15 mai n. 1911.

În urma tratativelor dintre direcțiunea »Victoriei,« și a băncii »Lunca« din Boroșineu și a proiectului prezentat de direcțiunea »Victoriei,« Adunarea generală decide fuzionarea băncii »Lunca« cu »Victoria,« în locul căreia institutul »Victoria« după îndeplinirea formalităților legale, va dura o filială nouă a institutului, (a treia filială.) Pentru aranjarea părții financiare a acestei fuzionări, se decretează o emisiune specială a de 500 acții a nominal 200 Cor. cu cursul de cor. 400 pe cari le oferă cu drept de prioritate foștilor acționari ai »Luncei,« conform prospectului special.

În direcțiune au fost aleși dl *Mihai Velici* și dl *Sava Raicu*, fostul secretar general al institutului.

Încă la începutul adunării, dl Oncu a adus la cunoștința acționarilor, că dl Sava Raicu, merituosul secretar al așezământului, într'o ședință precedentă a direcțiunii a fost ales director locțiitor. Atât alegerea aceasta cât și alegerea d-lui Raicu în direcțiune a fost primită de către cei prezenți cu deosebită bucurie și între însuflețite ovații, căci s'a răsplătit astfel cea mai laborioasă activitate pe câmpul progresului nostru economic.

O foarte bună achiziție s'a făcut prin alegerea în comitetul de supraveghere a dlui Dr. Ion Németh, avocat în Arad. Alegerea aceasta a făcut de asemenea o foarte bună impresie și sperăm numai rezultate bune pe urma ei.

În fine se fixează dividenda pentru anul

1910 cu 20 cor. de acție, plătită imediat după adunarea generală.

Pentru frumoasele rezultate ale muncii productive a Direcțiunii și comitetului de supraveghere, acționarii prin graiul dlui protopop *Procopiu Gipulescu* îi votează mulțumită protocolară, iar la propunerea dlui avocat *Dr. Alexandru Marta* se votează special mulțumită Prea Cuv. Sale Dlui *Roman R. Ciorogariu*, prezidentul adunării pentru conducerea adunării generale din anul acesta. Tot *Dr. Marta* în termeni călduroși și sinceri face elogiul binemeritate directorului executiv d. *Dr. Nicolae Oncu*, care stă în primul loc la conducerea institutului.

Ovațiile unanime au dat dovadă despre încrederea și stima, de care se bucură acest vrednic fruntaș înaintea tuturor.

Suntem și noi de acord în aceste ovațiuni, făcute dlui *Oncu*, care cu toate ocupațiunile sale multilaterale își împlinește cu cea mai mare conștiințiozitate toate funcțiunile.

Dl *Marta* a arătat apoi bogatele merite ale dlui *Raicu*, căruia de asemenea îi votează Adunarea generală mulțumită protocolară, precum și corpului funcționarilor.

La orele 12 și jumătate a avut loc un mare banchet la hotelul Central. S'au rostit mai multe toaste frumoase, în mijlocul unei neconținute însufleșiri.

Școala de fete din Arad.

După lungi sbuciumări chestia școalei de fete cu internat din Arad a ajuns la o soluțiune norocoasă și așa în curând se va îmbogăți Aradul cu un nou așezământ cultural.

Reuniunea femeilor din Arad prin darul de 100.000 cor. a marelui filantrop *Vasilic Stroescu*, prin darul institutului de credit și economii »Victoria« de 25.000 cor. prin colecta, veniturile festivităților și prin loteria arangiată în favorul școalei de fete la stăruința zeloasei prezidente doamna *Leliția Oncu*, a ajuns la un capital de 200.000 coroane.

Cu acest capital s'a simțit destul de tare să edifice mult dorita școală cu internat. Dreptce au cerut dela consistorul nostru să-i permită a zidi o școală cu internat pe intravilanele de lângă reședința episcopescă, cari fac proprietatea fondului clerical și apoi școala clădită și mobilată gata să o predea în iurisdicția absolută a Venerabilului Consistor, fără nici o rezervă de drepturi de ingerință din partea Reuniunii.

Consistorul plenar întrunit în ședința de Marți, 8/21 Martie, a primit în unanimitate darul femeilor române și a decretat înființarea școalei de fete cu internat.

Declarațiile călduroase făcute de Prea Sfinția

Sa, de episcop, la adresa Reuniunii femeilor și la importanța școalei de fete cu internat, este gestul frumos ce ne servește de chizeșie, că școala de fete din Arad în curând va fi sub acoperământ, și-și va împlini înalta sa mențiune culturală.

Doamne ajută!

Alcoolismul.

Balaurul Catoblepas.

de Paul Adam.

Așa ziceau cei vechi unei ființe pocite cu privirile omoritoare și atât de puțin inzestrată cu minte că își rodea labele și urla de durere fără să-i înțeleagă pricina și fără să-i pună capăt. Și, azi, ne amintim de chipul acestei dihanii simbolice când deplângem nenorocirile mulțimii istovită de alcoolism. Groaznică sporire a beției naționale dă în fiecare an o sutăcincizecime de jertfe oficiei, o mulțime sângeroasă de ucigași ocnelor și de omoriți gropii, un mare număr de nebuni balamucurilor, mii și mii de epileptici pradă zvârcolirilor urite, nenumărați tineri inchișorilor. Mai mult decât altele, poporul Franței se ucide așa singur, ceas cu ceas, în cele cincisute demii de cărciumi, în care-și lasă mai tot câștigul. Și sociologii fac socoteală că banii plătiți aici ar fi destui ca să se cumpere cu ei toate acțiunile societăților industriale. Ar sta în mâna lucrătorilor să ajungă, cu încetul, stăpânii fabricilor unde muncesc îndurerăți și mânioși.

Ce amăgitoare batjocură! În stare să-și scuture, după dorințele lor, jugul, punându-și propria voință în locul domniei capitatului, lucrătorii cu toate astea, pricopsesc pe vânzătorul de absint cu banii care le-ar aduce stăpânirea uneltelor și a tuturor mijloacelor industriale. Par'că Diavolul Scripturii s'a hotărât să-și rădă de aceste mulțimi speriate, pe care le duce în ispită cu răutatea lui nebiruită, că-și împletește viclenia în jurul slăbiciunii lor, că-i zăpăcește cu șuerăturile, cum stă scris în predicile medievale. Diavolii vechilor predicatori își bat joc de Catoblepas. Il conving lesne să se roadă el pe el însuși. Petrec pe socoteala acestei casne prostesți. Hohotesc înaintea vaetelor și mâniilor sociale care fac să se cutremure lumea din zilele noastre. Care Callot va ști să sape cu dalta pe o placă de aramă, această alegorie fantastică și adevărată?

Adevărată. Căci în studiul său îngrijit cu privire la boala care ar putea să ne nimicească, d-l G. Reinach dă dovezi. Cei 20.000 de mineri din Sainte-Etienne beau, pe an și de gură, cam 25 de litri de alcool, ceea ce face aproape 150 de lei. Adecă, peste tot, trei milioane de lei. Compania minelor de cărbuni de piatră e întemeiată cu un capital de 80.000 acțiuni. Titlurile acestea înfățișează astăzi 25 de milioane. Dacă lucrătorii și-ar duce la casa sindicală două treimi din economiile dela băuturile vătămătoare; dacă vistiernicul ar cumpăra în tot anul de două milioane acțiuni de ale Companiei: sindicatul s'ar trezi în câțiva ani cel mai tare acționar. Ar fi astfel stăpân în consiliul de administrație și ar rândui, după plac, programul de muncă, salariile. Ba mai mult. Cunoscutul sociolog își desăvârșește dovedirea. Un miliard și jumătate din salarii iau în fiecare an calea cărciumii. Mai puneți aproape un miliard pentru zilele de lucru pierdute din pricina beției, și o jumătate de miliard pentru mortalitatea tuberculoasă de pe urma alcoolului. „Lăsați-vă purtați de visul ăsta, mai frumos fără îndoială decât cele care tremură în aburul alcoolului“. Pretutindeni,

impiegații, lucrătorii se lasă de băuturile spirtoasei Mai curând ca într'o jumătate de veac dacă nu mai au loc vărsări de sânge, proletariatul se impune ca cea mai puternică dintre colectivitățile „capitaliste”. Stăpân pe munca lui, coproprietar al marilor puteri pe care le slujește azi cu plată, domnește. Aici și aiurea. Se socotește că dacă lucrătorii din Anglia ar uita băutura, ar putea și ei, în douăzeci de ani, să cumpere toate fabricile în care muncesc, furioși de nedreptatea soartei. Dincoace și dincolo de Mare, Catoblepas urlă de durere și se mănâncă fără să-și dea seama.

Să fie asta o părere obișnuită dușmanilor popoului? De loc. Socialiștii cei mai pricepuți judecă la fel nebunia balaurului. Ei au susținut uneori că burghezimea nu vrea să facă legi cu privire la alcoolism. Inchizând cărciumile, ea s'ar găsi fără cel mai bun ajutor împotriva proletariatului. În legătură cu asta, d-l Vandervelde, fruntașul belgian, a ținut cuvântări de cele care nu se uită lesne. Dacă ne-am lua după ce spune, băutorul își pierde puterea de împotrivire, de răscoală. Toate pornirile către luptă îi adorm în îndobitocirea care-l cuprinde. Plăcerea cu rele urmări pe care o află în băutura i-se pare că face cât umilirile și mahnirea lipsurilor celor mai cu greu de îndurat: „Nu ne putem aștepta, din partea unui proletariat ingenușiat de alcoolism, la marea muncă de organizare, care, singură, îi îngăduie să birue clasa capitalistă”. Acestea sunt chiar vorbele socialistului belgian. D-l Vandervelde vede astfel năucirea lui Catoblepas, și îndeamnă pe socialiști să-și întemeieze liga antialcoolică, cu toată împotrivirea electorală a cărciumarilor cari au să treacă numai decât la partidele potrivnice.

Cu toate astea, oratorul socotește acest neajuns mai mic decât acelea izvorite din pierderea puterilor omenеști de pe urma beției. El crede că părăsirea din partea unui mare număr de alegători ar vătămă mișcarea muncitorilor cu mai puțin decât înjosirea caracterelor, înmuierea voinții, decăderea copiilor închinați războiului social: „Le zicem, celor cari beau ca să-și aducă aminte și să lupte pentru înlăturarea ei. După învățămintele lui Karl Marx, dezrobirea lucrătorilor trebuie să fie treaba chiar a lucrătorilor”.

Până azi aceste indemnuri au rămas fără urmări atât în Belgia cât și în Franța, unde d-l Vandervelde a fost aplaudat. Aceste două patrii se arată ca cele mai spăimântătoare tipuri de societăți alcoolice. În ce ne privește, cele 2,661.000 de Parizieni se otrăvesc în 30.481 de prăvălii, pe când cele 4 milioane 536.000 de cetățeni ai Londrei își potolesc setea numai în 5860, pe când cele 3,437.000 de locuitori din New-York se îmbată în 10.821. E o cărciumă la 82 de Francezi, una la 256 de Germani, una pentru 380 Yankeei, una pentru 430 Englezi și una pentru 3000 de Suedezi, oameni cuminți cu deosebire. Cu așa proporții de cifre și cu așa întăietate, dăm de răpă. Iată cui i-se datoresc cele mai multe rachitisme, care închid, la un sfert din înscriși, ușa cazărmilor încă dela consiliul de cercetare. Și așa, împuținate și de starea pe loc a numărului nașterilor, puterile noastre de apărare națională scad înaintea celor 60 de milioane de Germani sănătoși, disciplinați. Alcoolul trădează neamul.

D-l J. Reinach a arătat foarte bine obârșia politică a acestei tragedii sociale. La începutul celui de-al doilea Imperiu, miniștrii, ca să închidă un uriaș număr de cărciumi, soaseră înainte și nevoia risipirii grupurilor opoziției, odată cu a combaterii alcoolismului. Ca răspuns, republicanii ajunși la putere, coplesiră cu tot soiul de licențe prielnice pe negustorii de bău-

turi. Cărciumile se înmulțiră. De câte ori vreun parlamentar încercă să înfrâneze această nebunie electorală, un orator strălucit se ridică și arăta propunerea ca o manevră reacționară, aminteă măsurile împărătești și le osândeă cu vorbe mari foarte aplaudate de majoritate. Urmarea. La 1850, consumarea alcoolului curat eră de cap și pe an, de un litru și jumătate; la 1876, de 2 litri și 71; la 1879, de trei litri. Incepând cu 1880, anul de înlesnire a acestei urcări, cei trei litri nu mai fură de ajuns pentru setea lui Catoblepas. El se lăsă să-i roadă măruntaele câtimi tot mai mari de alcool, înmulțindu-și urletele de suferință. Căci alcoolul se află veșnic în starea care îngăduie primirea microbilor purtători de moarte. În țesăturile lui otrăvite, ei se așează și se înmulțesc. Oftica omoară 30 până la 40 la mie din cei cari beau 12 litri de cap, 50 până la 60 din cei cari beau 14 litri, și 80 până la 90 din cei cu 17 litri. Din 761 coboritori de bețivi, 322 sunt decăzuți, 131 epileptici, 155 nebuni. La fel și în ale sufletului. Din adolescența răufăcătoare, 80 la sută din vinovați și vinovate se nasc din ne-cumpătați. Au fost două mii de sinucideri înainte de legile de licență a cărciumarilor; zece mii dela 1894, din cari 30 la sută datorită netăgăduit înrăuririi băutorilor.

Iată ce Catoblepas au făcut politicienii nostri din popor, din tăria și din moralitatea lui. Cele șase mii de autorizări prefectorale date de doi ani deschizătorilor de cărciumi sunt partea prietenilor partidului dela cărmă. Ori cari alții sunt înlăturați. Acestea sunt dovezi de mulțumire guvernamentală. Ca să-și dea pe sub mână bună parte din lichidele lor cărciumilor, un milion de țărani se recunosc proprietari de cazane. Acum patruzeci de ani nu erau decât treizeci de mii. Print' o mie de viclenii și de tertipuri, vulpile astea de țărani își vând, fără să le pese de fisc, alcoolul pe care îl scot din poamele care ar trebui să slujească de hrană celor din casă, ori din grăunțele de vite. D-l J. Reinach dovedește cu mare dibăcie că fabricarea alcoolului, care se ferește de ochiul Legii, e tot așa de mare ca și aceia supusă la taxe. În unele ținuturi, în Orne, de pildă, femeile amestecă acest amețitor cu laptele în biberonul copiilor, ca să doarmă și să le lase pe mame să-și vadă de treburi, fără grijă. Proprietarii de cazane de fier vinul sau țuca fură o sută de milioane dări, pe an. Statul cere de geaba. Deputații se iau la întrecere să acopere pe acești alegători cari omoară lumea. Nici unul de altminteri, nu capătă voturi dacă nu făgăduiește, mai întâiu, să ocrotească cu înrăurirea lui pe acești înșelători.

Așa nelegiuire săvârșește democrația.

Așa dar mulți din deputații nostri micșorează cu știință puterile Franței, ale lor, vătându-se în același timp de nenorocirile publice pricinuite de egoismul lor, lingușitor al păcatelor populare. Oratorii aceștia declamă împotriva sporirii criminalității tinerilor, a zgârceniei a intereselor particulare, a neputinții legilor pedepsi-toare a sărăcirii claselor muncitoare, a îndesirii cazurilor de omor și de furturi, împotriva întregii decăderi a sănătății naționale. Socialiștii declamă. Conservatorii, scrâșnesc. Nici unii nici ceilalți nu-și văd faptele care ajută pe Catoblepas să-și mănânce dobitocește carnea lui. Mumai că prin purtarea lor, neamul se omoară singur. Ce le pasă? Sunt aleși. Ei așteaptă clipa să înșface la rândul lor, portofoliul vreunui minister. Se umflă în pene de numele și de locul lor. Și, se pune vre-o întârziere în schimbarea în lucru aievea a așteptărilor lor? Se răscoală, uneltesc. Se unesc. Tipă că li-se face nedreptate, că e o rușine. Ei scot dela tribună urletul balaurului cu un milion de capete verzu

care-și roade mâinile și picioarele în cele cinci sute de mii de peșteri ale alcoolului, pe tot pământul Republicii.

În afară de partide, câțiva sociologi foarte conștiințioși, ca D-l Ribot, ca D-l J. Reinach, și-au luat, de treisprezece ani, sarcina să-l scape, și fără voia lui, pe Catoblepas. Zola însuși încercase acest lucru scriind înflorătoarea tragedie care este *l'Assommoir*; dar oamenii dreptei depărtară teza din pricina neiertătorului și mărețului ei adevăr, fără dresuri pe chip. Ceilalți, ca D-l Ranc, îl osândiră pe creatorul lui „Coupeau“ pentru realismul picturii care arată păcatele proletariatului. Lecția literară dela 1878 n'a fost ascultată. Astăzi răul se întinde peste tot. Se știe școale unde copiii vin, dimineața beți. D-l J. Reinach adaugă la evocările dan-tești ale lui Zola un studiu cuprinzător și aspru, ca o introducere la textul de lege propus. Fără să se îndrepte către măsurile radicale, stabilirea monopolului majorarea impozitului și îngreuiarea pedepselor pentru cine caută să-l ocolească, această lege ar putea cel puțin, să împiedece deschiderea de noi debite. Va fi oprit să se mai dea băutură pe datorie. Un articol interzice orice urmărire pe calea judecătii pentru căpătarea unor astfel de sume. Altul ia dreptul celor cari calcă legea, să vândă lichid omoritoare.

E, cu adevărat, nevoie ca fiecare să încuviințeze aceste silinți, să le sprijine, și să încerce să scape mulțimea franceză care se nimicește fără să știe urlându-și durerea de oficioși, de nebuni, de ucigași, de loviți de boala copiilor, de cerșitori de tâmpiți.

N. M.

Nr. 515/1911.

Cenzurându-se socoata fundațiunii „Zsigăiana“ din din Oradea mare despre venitele și spesele dela 1 august 1908 până la 31 iuliu 1909 adecă pe anul școlar 1908/9 și inventariul fundațiunii de pe acel an școlar, — pe lângă constatarea, că aceasta socoată pertractându se a fost primită la 17 februarie (2 martie) 1910 de senatul fundațiunr — Consistorul enunță următorul

Concluz:

Socoata prezentată să aproabă cu următorul rezultat:

I. Venitele:

Starea la 1 august 1908:	
în numărare:	330.23
în pretenziuni de	
taxe restante	1803.60
	<u>2133.83</u>
Venitele anului 1908/9	
a) din chirii	14722.50
b) în taxe de întreținere	1420
c) anticipațiuni dela cassar	34.58
	<u>18310.91</u>

II. Spesele:

Conform ziarului s'a erogat	16397.31
Remanență la 31 iuliu 1909	
a) în numărare — —	
b) în taxe de întreținere	
neîncasate	1913.60
și inventarul de pe acest an școlar despre averea imobilă constătătoare din 3 case în Oradea mare și cea mobilă constătătoare din numărare, mobile recvize și pretenziuni cu	
starea activă de	191113 cor. 60 fil.
și pasivă de	<u>21281 cor. 66 fil.</u>

Deci cu stare curat activă la 31 iuliu 1909 de 169831 cor. 94 fil.

În urma acestora Consistorul, pe lângă rezerva

cautelei uzuatē dă cassarului Nicolau Zigre absolutoru referitor la această socoată și totodată în senzul literilor fundaționale dispune să se publice în organul oficios al diecezei rezultatul acestei socoți.

Despre ce se avizează senatul fundațiunii.

Arad, din ședința consistorială a senatului episcopesc ținură la 17 februarie (2 martie) 1911.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Aviz!

Subscrisul pierzându-mi testimoniul de cvaificațiune extradat de comisiunea examinătoare a Ven. Consistor din Arad sub Nr. 4057/504 com. esam. vin pe calea aceasta și rog pe celce ar aveā ceva știre despre testimoniul acesta să binevoiască a mi-o comunica.

Mal la 14 martie 1911.

Mihailu Petroviciu.
învățător.

CRONICA.

Apel către toți foștii elevi ai școlii comerciale superioare greco-orientale române din Brașov. Amăsurat unei dorințe generale vechi, direcțiunea și corpul profesoral au decis înființarea unui „cerc al foștilor elevi ai acestei școlii“ și au înaintat deja statutele spre aprobare la In. Ministeriu de culte și instrucțiune publică.

Pentru a putea înrolă pe toți foștii elevi în șirul membrilor acestei salutare organizațiuni economice-sociale, e absolut necesar a se adună datele ezacte despre toți foștii elevi ai școlii din anul 1869 și până în ziua de azi.

Rog deci cu insistență pe toți foștii elevi ai acestei școlii, să binevoiască a înaintă subsemnatei direcțiuni în timpul cel mai scurt posibil, fiecare despre sine și eventual după cunoștințele sale despre colegi, următoarele date:

1. Numele complet.
2. Ocupațiunea și cariera actuală.
3. Locuința (orașul, comuna, strada.)
4. Alte referințe de interes.

Mulțumind anticipat pentru acest mare serviciu făcut școlii noastre, rămân cu stimă distinsă.

Brașov, 6/19 martie 1911.

Arseniu Vlaicu
director.

Concurse.

Pentru întregirea postului de învățător din Secaș, tractul Belințului, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. În bani gata 800 cor.
2. Conferența 20 cor.
3. Scripturistica 10 cor.
4. De fiecare înmormântare 40 fileri, eventual

80 fileri.

5. Locuință în natură, cu grădină de legume lângă ea.

Întregirea salarului la 1000 cor. e cerută dela stat și cvinvenalele asemenea se vor cere.

Alesul e îndatorat a prestă serviciile cantorale

în și afară de biserică și a instrui tinerimea școlară în cântările bisericești fără altă remunerație.

Preferiți vor fi cei destoinici a instrui și dirigiă cor bisericesc

Petiția concursuală, ajustată conform legilor în vigoare, să așterne comitetului parohial, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț. (Belincz, Temes-megye) ear reflectanții sânt poftiți a să prezentă, în lăuntru terminului concursual, într'o duminică ori într'o sârbătoare, în s. biserică, spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter. —□— 1—3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr. or. rom. din **Temeșești** (Temesd) ppiatul Radnei, prin aceasta să escrie concurs, cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Cel ales la acest post beneficiază.

1. Bani gata 544 cor.
2. 16 jughere pământ la deal.
3. Lemne din pădurea urbarială (8/166) din cari se va încălzi și sala de învățământ.
4. Pentru curatorat cor. 16.
5. Spese de conferințe 20 cor.
6. Pentru scripturistică 10 cor.
7. Dela înmormântările, la cari va fi poftit 1 cor; cu liturgie 2 cor.
8. Cvarțir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o plătește alesul. Alesul are să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Să obsearvă, că întregirea salarului la minimalul legal e votat dela stat, în principiu, și alesului i-se va pune în curgere — după ocuparea postului. —

Recurenții să-și ajusteze recursurile lor după prescrișele regulamentare și, adresate comitetului parohial din Temeșești, să le susțearnă P. On. Oficiu ppopesc în Mariaradna, apoi să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sta Biserica din Temeșești, pentru a-și arătă desteritatea în cele cantonale.

Temeșești, la 1/14 martie 1911.

Solomon Giurcoane
președ. com. par.

D. Cirtî
not. com. par

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protoprezbiter inspector de școale. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala a doua paralelă, confes. gr. or. rom. din **Bara**, tractul Belinț, comitatul Caraș-Severin, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:
1. În bani gata 810 cor.; 2. Scripturistică 15 cor.; 3. Pentru conferință 4 cor. la zi și cărașie; 4 Locuință liberă în zidirea nouă a școalei, constătătoare din 2 chilii, bucătărie și cămară; 5. Grădină de legumi lângă școală; 6. Dela înmormântare simplă 40 fil., cu liturgie 1 cor.

Întregirea salarului la 1000 cor. și evincvenalele s'au cerut dela stat.

De curator să îngrijește comuna bisericească.

Cel ales va prestă servite cantonale fără altă remunerație.

Reflectanții sânt poftiți a să prezentă în vre-o duminică sau sârbătoare la s. biserică din Bara, spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Preferiți vor fi cei apți a înființă și a dirigiă cor vocal.

Cei cari doresc să ocupe acest post au să-și aștearnă petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Belincz, Temes-megye,) în lăuntru terminului concursual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala conf. gr. ort rom. din **Pârnești**, protopresbiteratul Radnei, prin aceasta să escrie concurs, cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:
a.) Bani gata 200 cor. b.) 5 q. de grâu, 5 q. de cucuruz, 20 q. de fân și 48 cară de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 1/2 sesiune pământ pe deal, parte sâmănătură, parte fânaț, cvarțir liber cu grădină de legume; spese de conferințe 20 cor.; dela înmormântări mici 40 fil., mari 80 fil., cu liturgie 2 cor. Pentru întregirea salarului învățătoresc prescriș de lege, s'a făcut recurs la locul competent.

Cei ce doresc a ocupă acest post să avizează, că recursurile lor ajustate cu documentele prescrișe și adresate comitetului parohial din Pârnești, să le susțearnă P. On. Oficiu protoprezbiteral din Mariaradna având a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică de aici, spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Dat în Pârnești, la 8/21 faur, 1911.

P. Turcu,
preș. com. par.

Ioan Jurcoane,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* ppresbiter. —□— 2—3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor diecesan de sub Nrul 7111/1910, pentru îndeplinirea parohiei a II-a din **Petriș**, prin aceasta să escrie nou concurs, cu **terminul de a recurge de 30 de zile dela prima publicare în Organul „Biserica și Școala“.**

Venitele acestei parohii sunt: 1. Jumătate sesiune de pământ, parte arător, parte fânaț. 2. Birul și stolele legale. 3. Întregirea dotațiunii dela stat.

Văduvei și orfanilor rămași după reposatul preot I. Popoviciu li se susține dreptul garantat în § 26 al Regulamentului pentru parohii.

Parohia este de cl. II-a.

Ceice doresc se recurgă la aceasta parohie se avizeze ca recursurile lor ajustate conform prescrișelor regulamentare și adresate comitetului par. din Petriș să le trimită în terminul concursual of. ppopesc din Mariaradna, iar dânsii să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Petriș spre a-și arătă desteritatea în cele rituale.

Petriș, la 2/15 februarie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. rom. din **Răchita**, protoprezbiteratul Belințului, se escrie concurs cu termin de **14 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 730 coroane.
2. Dela 150 numere de casă câte 15 litre de cucuruz = 2250 litre de cucuruz în boambe, prețuite în 235 cor;
3. Un jugăr pământ arător, prețuit în 35 coroane după care alesul

va solvi dările; 4. Stolele cantorale: dela înmormântare simplă 1 cor. cu liturgie 2 cor; 5. Locuință în natură cu supraedificate și intravilan lângă ea; 6. Pentru scripturistică 10 cor; 7. Pentru conferință dacă participă, 20 coroane.

De încălzirea și curățirea salei de învățământ se va îngriji zimea bisericească.

Alesul e dator, să țină și școală de repetiție, să conducă strana și să învețe pe școlari cântările bisericești, fără altă remunerație.

Preferiți vor fi dintre reflectanți cei cu pregătiri mai bune și cei cari se angajază să conducă gratuit corul bisericesc și să instrueze pe școlarii din cele 2 clase din urmă și pe adulți glasurile.

Anii de serviciu din alte locuri nu se vor socoti la cvinvenale.

Alesul e obligat a-și ocupa postul îndată după ridicarea la valoare a alegerii.

Petițiile concursuale, ajustate în regulă, se adresează comitetului parohial din Răchita, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Bélincz Temes-megy) și reflectanții în lăuntru terminului concursual, sunt poștiți a se prezenta într-o duminică sau într-o sâmbătă în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Concurenții, cari sunt de mai mulți ani în funcție au să producă și atestat de serviciu dela protopopul concernent și declarație în scris că, cu începere de când pretind cvinvenale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Gherasim Sârb* pprezbiter.

—□— 2—2

În urma dispozițiunii Ven. Consist. Nrii 613 și 933/911 se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți cantorale vacante din tractul Butenilor.

1. **Bârșa** în bani gata 600 cor. solvinde din cassa cultului. 2. 3 stângini de lemne pentru învățător, 3 stângini de lemne pentru sala de învățământ. 3., pentru conferință 20 cor. 4., pentru scripturistică 10 cor. 5., dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor. 6., întregirea dela stat la minimalul prescris de lege, asemenea și cvinvenalele. 7., locuință corespunzătoare cu grădină. Conducătorii de cor vor fi preferiți și intrucât un atare ales va înființă și conduce cor în comună va fi onorat din partea parohiei după cuviință și după zelul ce îl va desvolta în aceasta direcțiune.

1. **Ignesti.** 1. În bani gata 200 cor. 2. 5 Hl. grâu 5 Hl. cucuruz 60 litre păsulă. 3. 16 jugh. pământ. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală. 5. Scripturistică 10 cor. 6. conferință 10 cor. 7. cvartir și grădină. 8. Întregirea legală dela stat, ce s'a cerut. În lipsa de învățători să vor admite la alegere și învățătoare parte femeiască. Darea după pământ o solvește cel ales.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus recursele adresate respectivului comitet parohial ajustate cu documentele prescrise vor avea a le subșterne P. O. oficiu ppresbiteral din Buteni (Körösbökény, com. Arad) având a se prezenta în vre-o duminică ori sâmbătă în s. biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăt desteritatea în cântare și tipic. Körösbökény (Buteni) la 19 febr. (4 mart.) 1911. Oficiul protopopesc ca inspectorat școlar tractual.

Iuliu Bodea adm. pprezb. insp. școl.

—□—

3—3

Prin concluzul de sub Nr 6748/910 al Venerabilului Consistor diecezan din Arad, parohul Augustin Beleş din **Șimand** fiind pus în stadiul de deficiență, iar parohia sa decretată de vacantă, pentru îndeplinirea acestei parohii să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesiune pământ comassat, ca beneficiu fundamental;

2. Una sesiune pământ comassat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nrul 2751/902.;

3. Până să aibe cortel gratuit în casa donată de preotul Augustin Beleş, alegând preot va folosi două intravilane goale, iar după intrarea în beneficiul de locuință gratuită, Consistorul își rezervă să dispună asupra uzufruitului acelor intravilane astfel, că conzervarea casei să fie ascurată.

4. Două competențe de pășiune (pământ arător.)

5. Stole legali pentru serviciile religioase, cari nu să cuprind în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/902.

Alegând preot va solvi toate sojiurile de contribuțiuni ce cad după beneficiul său și va catehiza fără orice remunerațiune la școala noastră confesională precum și la cea comunală din A. Șimand.

Parohia fiind de **clasa primă**, dela recurenți să recere evalificațiune corespunzătoare pentru asemenea parohii.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă conform Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Șimand, să vor subșterne la oficiul protopopesc gr. or. român al tractului Chișineului în Nadab, având recurenții a se prezenta în sfânta biserică de aici în cutare duminică ori sâmbătă spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, ținând cont de dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Șimand, din ședința comitetului parohial gr. or. român ținută la 27 decemvrie 1910 v.

Augustin Beleş,
preș. com. par.

Pavel Stana,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Demeteriu Muscanu* adm. ppesc.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În urma încuviințării Ven. Consistor arădan sub Nrul 7107/1910 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a sf. biserici gr. ort. română din **Kisróna**. (Ravna) pe 13/26 martie a. c.

1. Prețul exclamării conform preliminarului de spese și a materialului adunat în parte, se va statori cu ocaziunea licitațiunii.

2. Licitanți au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile 10% din prețul de exclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedeă la oficiul parohial gr. ort. român din loc.

Licitanții nu-și pot formă drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericescă își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere aceluia măestru, în care va avea mai multă încredere.

Kisróna (Ravna) la 20 februarie (5 marte) 1911.

Simesie Jozsa
președintele com. paroh.

Stefan Musca
not. com. par.

—□—

1—3

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

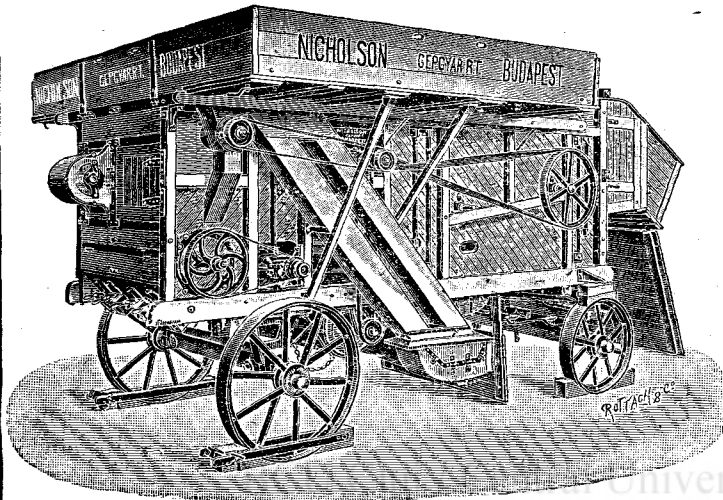
Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

=====
Neguțatorie de fer în gros și în detail. =====

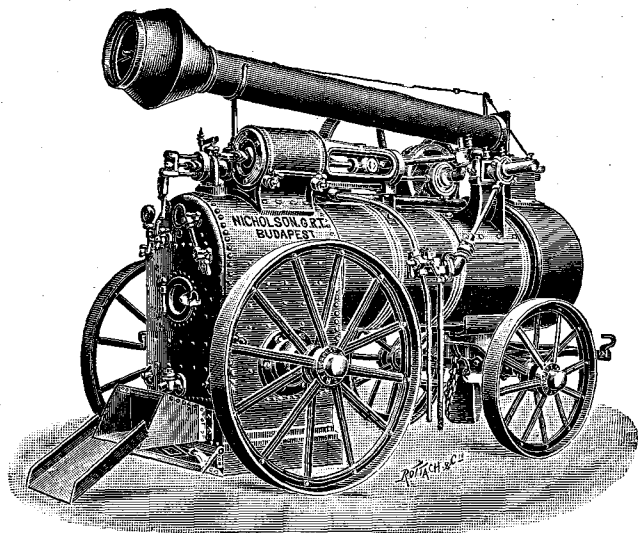
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume :

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Masini de secerat si de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui Dr. Ispravnic lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu unelte trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

14-58

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.